

Глас

«ГЛАС» излази једанпут недељно. Мјесечна претплата за Бања Лuku и унутрашњост стоји Дин 9.—, тромјесечна Дин 27.—, полугодина Дин 54.—, годишња Дин 108.— — Редакција и администрација: Бања Лука, ул. Буре Бушара — Старог, бр. 9/1 спрат. Главни и одговорни уредник Смиља Зарић, Телефон бр. 358, број чек рач. код Привредне банке 75-404200. — Штампарња «Глас» Б. Лука

ИЗДАЈЕ СРЕСКИ И ГРАДСКИ ОДБОР НФ-а БАЊА ЛУКА

ГОДИНА V.

BANJA LUKA, 7 новембра 1947 г.

Број 45 (125)

30-годишњица побјед Велике Октобарске социјалистичке револуције и совјетске власти

Совјетски Савез и читаво напредно човјечанство прослављају тридесет годишњицу Велике октобарске социјалистичке револуције. Велика побјед ово социјалистичке револуције још јаче је потресла темеља капитализма и направила пут стварања новог праведнијег друштва без експлоатације.

Ми славамо ову тридесетогодишњицу из захвалности према великом Совјетском Савезу који нас је помогао у рату и чија је помоћ исто тако велика у нашој постријатској изградњи. Наш народ слава ову тридесетогодишњицу свјесно и са поштовањем Великом Октобра не би могли оставити своју економску и политичку слободу, не би могли оставити себи бол и дјетињ живот.

Совјетска власт коју је родила Велика октобарска социјалистичка револуција, власт највиших народних маса историјски је Русију одубога и немоћне у снажну и богату напредну, социјалистичку државу. Руковођени партијом Лењина-Стаљина радничка класа и радно селаштво извршило су велику историјску мисао. Они су уништили у

Под вођством великог Стаљина Совјетски Савез је у немиђено кратком историјском раздобљу постао независна напредна, индустријска држава. У СССР су створене многе гране модерне крупне индустрије за које царска Русија није знала. Насколико дјетиња би било потребно, ма којој капиталистичкој земљи за савицу техничко-економског

дјелог отаџбинског рата. Совјетска економика показала се као побједница у свом дјобљу не само са привредом Немачке, већ и с индустријом већине европских земаља које су фашисти мобилисали за рат против СССР.

На хрупинују у свијету колхозна полиопгивреда обезбиједила је у редино снабјеђање Совјетске армије и становништва намирницама, а индустрију сировинама.

Неразумиљо стаљинско пријатељство народа и ватрени патриотизам совјетских људи били су одлучујућа снага у побједи над фашистичким непоцијатељем.

У својој побједоносној борби против снага реакције и фашизма Совјетска армија је имала потпуну подршку читавог народа. Октобарска револуција је створила нову армију и из ње она је измјенила однос између позадине и фронта. Совјетска армија је белем слободне и независности народа совјетске земље, оруђе заштите интереса трудбеника. Мање него за четврт вијека на Лењин и Стаљин су створили првокласну модерну армију која има најкласичнији командни кадар и високе моралне квалитете. Социјалистичка индустрија снабједила је у одличним модерним наоружањем и обезбиједила надмоћност над наоружаним непријатељем.

Совјетска армија је уништила жаришта фашистичке агресије на Западу и И-току и створила пут ка слободи и независности за народе Европе и Азије.

Лењин и Стаљин
прегледају план
о електрификацији
земље

Русији експлоататорски капиталистички поредак — основи узорк независности и биједне народа. Они су створили јавну на свијету социјалистичку државу, у којој народ живи и ради без капиталиста, у којој фабрика, земља и њена богатства припадају трудбеницима. Социјализам је ослободио моћне стваралачке снаге народа и личне таленте совјетских људи. У новом друштвеном поретку савишено се усклађују интереси нареднице и лични интереси сајмог појединца.

Историја познаје више покушаја образовања многонационалних држава. Неке су се од њих брзо распадале под ударцима завонајача, друге су се претварале у империје и одржавале су се на тај начин што је изадућуа нација експлоатисала зависне народе.

Октобарска револуција уништила је невојачки, суров закон капитализма који води народе поробљавању. Радници и селаци Русије створили су многонационалну совјетску државу — слојну породицу равноправних народа, градитеља социјалистичког друштва, где се националне особености и традиције поједине нације хармонично усклађују с општим интересима свих трудбеника земље.

реконструкцију своје привреде. Према зивов индустријске производње совјетска земља је престигла све индустријске државе Европе.

Снага социјалистичке државе нарочито се испољила за вријеме Ве-

30 ГОДИНА

ВЕЛИКОГ ОКТОБРА

У јену сразата преог империјалистичког рата 7 новембра 1917, избила је Велика социјалистичка револуција која је обухватила једну шестину земљано кугле и навијестила стварање срећнијег свијета

Социјалистички друштвени и државни поредак у СССР, који је родио Октобарску револуцију, уздарио је темељ новим међународним односима, новој спољној политици. Већ првих дана постојања совјетске државе совјетска влада је објавила историјску «Декларацију права народа Русије», која је прогласила једнакост и суверенитет народа Русије, њихово право на слободно самоопредјелене, све до отцјелбења и образовања самосталне државе. Историјска декларација указала је пут за добровољу у једињење равноправних народа у велики Савез Совјетских Република. У исто вријеме, совјетска влада је прогласила националну слободу и признала независност Финске која је изјавила жељу да се издвоји у самосталну државу. Совјетски Савез је ушитоно неравноправне уговоре које је у своје вријеме издавао наметнуо Кини, Монголији, Ирану, и другим земљама Блиског Истока.

Свих тридесет година совјетска држава неуоморно чува мир и пријатељство међу народима, брину слободу и независност великих и малих земаља. Последње Првог свијетског рата Совјетски Савез је лише пута испукао против тежак империјалиста да искористе побједу над Немачком у циљу поробљавања малих народа. Последње Другог свијетског рата СССР сачео и одлучно раскривао нове потпалајаче рата и агенте империјализма и издајничке интереса трудбеника — десне социјалисте.

СССР стоји на челу целокупног напредног човјечанства коме је драга слобода, част и независност.

ДА ЖИВИ ВЕЛИКИ И МОЋНИ СОВЈЕТСКИ САВЕЗ — УЗДАНИЦА СЛОБОДОЉУБИВИХ НАРОДА ЧИТАВОГ СВИЈЕТА!

ДА ЖИВИ 30-ГОДИШЊИЦА ВЕЛИКОГ ОКТОБРА!

У ОКТОБАРСНИМ ДАНИМА 1917

У великој шестопратној кући на обали Неве, у једном од најлепших крајева Ленинграда, станује учесници на великих историјских догађаја — ветерани Октобарске социјалистичке револуције. Један од њих је стари радник Фјодор Јевсејев.

Јевсејев је ступио у Комунистичку партију још 1904 године и од тог времена никад не био политички апстинент. У његовом памћеном снажно су се сачувала сјећања на оне дане када су петроградски радници оборили власт буржоаске привремене владе и први пут учинили да сами управљају државом. Године 1917 Фјодор Јевсејев радио је као токар — инструменталац у заводу за израду метака. Био је добар познавалац свога посла и уживао је велики углед међу радницима.

— Мени су често долазили радници, прво да траже савете по разним питањима производње, а касније — уопште да поразговарају о животу, — прича Јевсејев са осмихлом. — Ја сам обичавао свијата који се још јуно снајали у политички да треба њих да бољшевицима, за Ленином. Тако смо придобијали све већи и већи број њуди, одвајајући их потпуно од утицаја мањешника и социјал-револуционара Партија бољшевика у то доба прикупљала је снаге за одлучну одвајину.

— У заводу је било много жена. За рад међу њима Јевсејев је, преко рејонског комитета Партије, позвао искусну пропагандисткињу Конкордију Самојлову. Она је почела да одржава разговор у заводским одељењима и у касарнама трупа распоређених у близини завода. — У посету војничким заједницама Самојловом одлазили су радници. Њихове једнакости раче ичи убојнале су војнике јаче него говорништво њиху привремене владе, ко и су их позивали да воде империјалистички рат — до победоносног завршетка. Војници су изражавали своју спремност да не иду на фронт већ да дужне подршку револуционарним радницима.

— Ми смо формирали у заводу своје оружне снаге, — сјећа се Јевсејев. — Ја сам предложио на једном скупу радника да се организује заводска радничка стража, пошто је стара стража распуштена послије обавњаа цита. За команданта те страже био је изабран

бољшевик Комаров. Он је изабрао висококо де стина на болних радника и успио да их наоружа. Када су ти њуди научили да ружују оружјем, стража је потпуна дружини људима. Тако су прв обина заводске управе ствари борбени одреде — побуна Чюенов гарде.

— Замоче у претовару прекинуо је првич Фјодора Јевсејева. Он је измичао из собе и змикут касније вратио се је с едним високим и стајиним чојеном.

— Упознасте се, ово је мо, стари друг Павел Михајлов, — рекао је си. — Сазапате од нећа више него од мене о акцијала борбених одреда.

— Шта сте ви били у Октобарским данима? — упитао сам Павла Михајлова. — Комесар за одржање револуционарног реда у првом градском рејону. Уместама сам у јуришу на Зимски дворач...

— Ми смо створили борбене радничке одреде у свим заводима — почео је да прича Михајлов. — У једном броју радника који су уијели да руже у оружјем именовано је у јулију 1200 људи. Били су наоружани пушкама, револверима и ручним бомбама, а све су то дладе војне делнице, које су нагладе да прелазе на страну бољшевика. У тим делницама био је око 40.000 војника. Добро је радила ивица Бољшевичка партија! Прешто од тењког оружја ја сам сачувао у војном заводу, га е сам радио као бравар.

— Три велика тона са муницијом и шест миталаџа са постолјама, — допунито је Јевсејев.

— Јесте, то је било потпуно докољно, — наставио је Михајлов. Према упућству Централног комитета Партије о привремену устанак ми смо тамо обављали слави заводским одреду објекте, које је он имао да зачуме. Пои томе се водило рачуна за удаљеност од тих објеката не буде свињне вешта. Командири су унапријед знали шта и како треба да раде.

— Мени су нов ерили Литерни пост, — сјећа се Фјодор Јевсејев. — Бранили привремене владе могли су да га отворе и то би отежало маневар наших снага. На обали ступало су се поглаваљачи јуњери — учесници војних школа. Али ми смо их надуливали. Ноћу, уочи дана кад је почео устанак, кренуо сам са неколико људи на заводског

борбеног одреда ка мосту. Један од тих радника био је стручњак за водове и у своје време оправдао је водове црвени баш на том мјесту. Он је добро памтио како је ушлеп механизам за отакање моста. У мрком мраку то њим је заиста било добро дошло.

Црвена Армија, чедо Октобарске револуције на Црвеном тргу 1918 године ..

Ја сам наредно да се скину завртници, ручнице и преносни точкови. Све смо стопали у шак, који је одмах одијети комесару реона. Тако смо обезбједили везу са Выборгским рејоном.

Двадесетчетвртог октобра (6 новембра) ујутро кроз све заводе мјестом болном проишара се видјет да је привремена влада издала наредбу о забрани бољшевичког листа »Раднички путе« и о хашпеху на иквартитијих руководијача Бољшевичке партије. Стари другови дан-данак причају о томе с дубоким осјећањем гњена. С огромним одушевљењем кренули су тог дана радници да изврше наредбу Војно-револуционарног комитета: да заузму све најважније градске тачке. У листу »Раднички путе« објављен је позив — да се обори привремена влада. Устанак је почео.

— Објекте одређене у нашем рејону ми смо брзо заузели, — прича Михајлов. — Био сам срећан најештава Ђули Смољни, одакле су Ленин и Стаљин руководили устанком, да се у Државној банци, на телефонској станици и у телеграфу

— свијата напале наше црвенотардичке страже.

Рејонски комесар и осам подрејонских комесара привремене владе били су ухапшени, а њихова стража је разоружана. Код свијак ма гашина са храном налазило је по осам до десет наоружаних радника.

У подне 25 октобра (7 новембра) привремена влада држала је само Зимски дворач. Министр-капиталисти склоњени су се били у тај дворац од јуњера и женског »Батаљона смрти«, који је био формиран Керенски. Црвенотардички војничко-револуционари и морнари почели су да се концентришу ка Дворском тргу, да би на јуришу заузели последњу штаблеу буржоазие. Са три одреда стигао је и комесар првог градског рејона Павел Михајлов.

— Моје јединице налазиле су се на обали Неве, код Петсковог моста и под катнијом Главног шопта, — наставља Михајлов. Био је ридано да јуриш почео у 22 часа. Један црвенотардички инст утјела да чекају и тражили да се да команда за јуриш.

Ноћ је пала на голд. Загрнито је толовски плотун — знак за почетак јуриша! Хрстарица »Аурора« обавијала је са Неве, грмљавином својих толова, почетак нове ере — ере Велике Социјалистичке Револуције.

Послије огорченог пушкарања, у коме су учествовали и митралежи, почео је јуриш. Из свих скопних улица према Дворцу су јурили различити редови црвенотардичке, морнара, војника. Њихово побједничко зураре које је одушевљавало и снајало сву ту масу људи, надгледано је зураре црвенотардичког пушкарања. Крај барикада, напредвањих испред двоцепа од ципанаци, у једном тренутку снажи су се у општу масу и они који су јуришали, и они на које се јуришало. А идућег тренутка зураре је већ обухватио дворач и снажно одекнуло под високим својовима његових сала.

У два часа по побједи сви дворачи били је захват. Учесници јуриша нашли су у једној од његових просторија министре, који су одмах били окољени наокрешеним бајонетима. Бајонети, дрхтањих руку дигнутих у вис, ти патуљци, које су покушавали да зауставе Велику Социјалистичку Револуцију, изгледали су заиста нишанци и бијели. Они су упућени у Петропавловску тврђаву.

Привремена влада престала је да постоји. Државна власт прешла је у руке Совјета. Д. Бистров

Црвена армија ослободила је човјечанство, којим је горви највећих тековина слободе и мира

ПОЉОПРИВРЕДА СССР ЗА 30 ГОДИНА

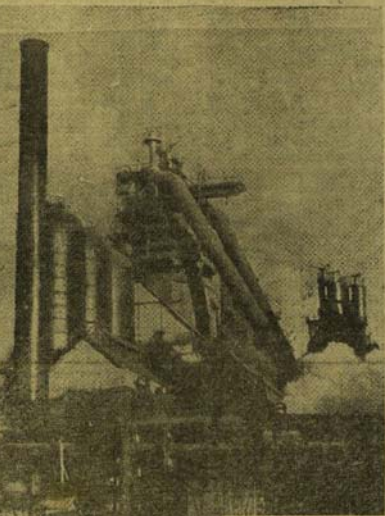
Пољопривреда Совјетског Савеза за 30 година свог постојања пролази је велики пут развика. Од земље ситног сеоског гаснства СССР се претворило у земљу колектива и совхоза, у земљу највећу у свијету социјалистичке привреде, која користи савремену машинску технику и научна тековина. Помоћу колективизације совјетска власт је у највећем историјском року уништила вјековну заосталост руског села. Колективни рад, збогиста и наука створили су невјерљиве перспективе за развој продуктивности рада у пољопривреди, за повећање приноса, за побољшање материјалног благостања и култура милионских маса совјетца.

Уочи Великог отаџбинског рата 1941 године у Совјетском Савезу је засијано 151.000.000 хектара земље, уједно 165 милиона хектара 1913. године.

најважију су створене плантаже мандарина, чаја, дуван и подигнути су виноград.

Прекор 420.000 км канала за наводњавање саграђено је у републикама Средње Азије, у Казахстану и у Закавказју. Овакани су омогућили да се обрађује преко 3.000.000 хектара пустиње.

У совјетском селу појавили су се многобројни издром механизираних радница — комбайнери, трактористи, електро-техничари, шофера и други који нису постојали у пререволуционарном руском селу. 1940 године у селу је било преко 800.000 бригадера тракторских, ратарских и староских бригада, око милион тракториста, комбайнера, преко 600.000 управника фарми за стоку, 6 милиона других квалификованих радника које је васпитало колективно уређење.

Радници и Старији поставили су као основни задатак изградњу тешке индустрије као базу за потпуну индустријализацију

1947 године у поређењу са претходном годишном обраде површине су биле повезана за 8.000.000 хектара.

За 30 година у пољопривреди СССР 53 пута се повећао број агронома.

У годинама совјетске власти земљу су почели да обрађују у многим рејонима, где се она није раније обрађивала. У Сибиру и Казахстану у току друге сталениске револуције (1933-1937 г.) било је узорано 7.000.000 хектара. Сада се планирају чај, пам. и у Московској, Ленинградској, Горњоволској и другим областима, где се прије револуције није гајио.

Село у Средњој Азији и Закавказју прије револуције су гајили памук и лимун. Сада се он гаји у австраниским степима, на Кубану и на Јужном Уралу. Шелера река коју су прије револуције садиле углавном само у Украјини, у Вороњешкој и Курској губернији успјешно се гаји и даје високе приносе у Сибиру, Киргизани, Казахстану, Узбекистану и Закавказју. Воће се гаји и на Северном Уралу. У Сибиру се много гаје воћке које расту коризонтално и које је одгајо сљедбеник Минурин Кизурин.

Прекор 2.000.000 хектара ловчара уснућено је за пољопривреду у Карелији, Ленинградској области, Белоруском Пољесу, на Северном Кавказу и у Закавказју. У За-

Захваљујући колективном раду и примјени машинске технике знатно се повећала продуктивност пољопривредног рада. Већ 1937 године у односу на појединачна газдинства продуктивност рада колектива износила је 312%, а код напредних колектива 115 пута повећало се календарне сеоске електричне централе 1937 године у поређењу са 1913. годином. Послије рата нарочито се развила механизација села.

Прије револуције руско село је било заостало и нериснично. Совјетска власт извршила је прву културну револуцију. Већ 1939 година број ученика у селу достигао

Kultura u Sovjetskom Savezu

Култура у Совјетском Савезу је својина народа. То је једна од највећих тековина нашо земље и залага њеног процвата.

Могле би се навести веома рјечите цифре људских и материјалних извора совјетске културе. Споменица сам толико да у СССР има 700 виших просвјетних установа у којима је преко 600.000 студента. Ево таквим се темпом понављају редови интелигенције. Према попису, извршеном пред сам рат, гранџиона армија совјетске интелигенције достига је деветине милиона људи.

Али није рјеч само о коћини, већ о томе да совјетско друштво и државно уређење пружа неограничене могућности за људско стваранје. Због тога је и рад наше интелигенције нарочито плодан. Друштвени развика код нас управља се једном делатношћу људи, што пред културом открива безграничне horizonte.

Ленин је у почетку револуције говорио: »Раније је свих људски ум, свих његових тежиња и сварнога састојака био јединаја дод сва блага земље. У културе, а другог лично так и онго сто је најнеопходније — образовања и таквица. Сада се сва бједна тежиња, све тековне културе постоји опћенародно блага». Тај завјет је извршен у нашој земљи, изкунованом генијем великог Стаљина. Поставши нераздвојиво делом народног живота, поставши крв и крв народа, култура је добила највећу могућност процвата.

Побједом над нацизмом и непоратним човјечанством — немачким фашизмом — била је побједом совјетског друштва и државног система, побједом нове културе, најнапредније у свијету. Јени пољеном у теме рату био је најсупериорни од свих могућих испита. Цјелокупна наша култура процвела је постовањем човека и животом у његово неисчерпне могућности. Натурни поглед на свијет Маркс-Енгелс — Ленин-Стаљин даје на њим научничким неограничених преумућство. И ако баци поглед на рад наших научника, уверићеш се прије свега у то да су они најсвјетлији новатори, људи, слободни од свакаквих националних предубијености. Људи су се стваралачки споменио високим еланом. То су људи новог кова.

Совјетски народ, окованих са непаменошћу који је добио у тешко напједо од царизма, показује живо интересирање за стваралачки рад својих научника. — у реферати академикима, који се баве проучавањем најбољених проблема — пред радничким сјелцима — код нас су обична појава. Наука и живот у совјетској земљи су неодољиво и течно од другог. Такво стање погодности и животу и науци.

У 27,6 милиона људи. 1939 године у селу је било 61.636 масонских библиотека, 955.274 књига, 19.802 библиотека, 7.227 библиотека и породичних, 14.372 амбуланти, 26.971 санитетска станица. Сада су се овде све брже знатно повећале. Велики број својих омиљених посјећује високе школе.

Уметност у Совјетском Савезу узвија нарочито постовање и љубав народа. Само казалишта у нашој земљи има 729, и та огромна цифра стално расте. Дрела омиљених писаца, дојела и савременог истрањански тиражи. За последњих осам година тираж Пушкиновог дрела достигао је 12 и по милиона. Лева Толстоје — 10 и по милиона, Горьког 10 милиона. Па и поред свега тога књига је најважнији ствар у земљи. Дрела савремених писаца такође имају огроман тираж.

Совјетска уметност, совјетска литература су истинито и паучно, јер одржавају у својим. Љубавима новог човека, нечмару новог живота, новог човека који ствара историју. Настojeћ да израз, у одлику совјетске уметности, А. Н. Толстој говорио је да је то — крилати реализам.

Совјетска Савез саћинавају 16 република. То је федерација народа, заснована на највишој појединости, јединости. Према једном сјелку има у совјетској земљи јесте процват националних култура. Код нас нема постова о преумућствима или о пререволуцији, на које култура, већ постоји братство култура, њихова узјамна повезаност и помоћ. Велики руски народ и његова култура налазе се у салином гонима са културама свих народа совјетске земље, и та велика узјамна делатност и култура доноси дивне плодове. Совјетски Савез је збијена поредина народа и поред са култура.

Сложећ свим народима, неозлазећ из њиха, совјетска култура показује велико човјечанство према свим културама високо и наднашње великим идеалима.

I. I. Anisimov

Дочекујући прославу 30-годишнице Октобарске револуције бoљшевичке подринице таимчиле су се у културно-просвјетном раду

9 прошлог мјесеца на састанку свих културно-просвјетних комисија бoљшевичке подринице, теорија обуке позвала је на такмичење свих подриница поредом прославе Октобарске револуције. Такмичење су прихватила подриница теорија духана, ЗАТФ, теистички и Јешинград а грађано је до дана прославе тридесетогодишнице Октобарске револуције, т. ј. до 7. овог мјесеца.

Резултати овог такмичења показују да је оно послијешно живо сву културно-просвјетну рад тако и оформио рад производње и предугачило га нарочито обуке проблемима у раду народне просвјетнице, главо је постављено у такмичарским таквица — за 72. Обухватене свих другова у културно-просвјетном раду испуњени су 100% планова су савјетске револуције и у земји са Октобарским револуцијом. У вези с уштедиом у грађани радничког станова дану су 240 радних сати, а учествовао је 48 другова. Учествовали су у такмичарском просвјетничком са три приредбе. Дали су свијетској парову.

Подриница Јешинград припремала је у такмичарској мјесечном план за 59%. Чинила је групе, амфибасним тежињем и марксистичким критичким објаснило су своје раднице. За грађани радничког станова даје су дање акције са укупно 60 учесника. Теорија духана припремала је радну норму за 87%. У културно-просвјетном раду обухватено је 60%. За три осмочасовна збија обухватено 10 пославали су на 23 послова друга, на гимназијали курсиједно 6 упућено је 8 и на синдикалним курсиједно 6 упућено 7. У једносатној мастерској школи упућено су два друга, даје су збија обухватено Извршено су три акције на грађани радничког станова на којима су учествовали по 73 друга.

И у израђена у којима се прије револуције није знало ни за градо, земља се данас образује најмодернијим кољубиника

